

Utrinki iz Dachaua

po pripovedovanju interniranca Štormana

Leto 1941. Temne zloglasne marice so nemirno švigale in pobirale vedno nove žrtve. Med mnogimi sem bil tudi jaz. Natrpan zaprt kamion: pritajeno jokanje mlade matere z dojenčkom na prsni in sunkovito dihanje v nemi tišini. Dve mrzli cevi, naperjeni v nas, sta jo še ponečali. Kdo bi se opisoval dvodnevno vožnjo brez hrane in pomešano z ostrim duhom nafte. Le pretresljivo vikanje dojenčka je povečevalo v nas neskončno žalost in usmiljenje...

»Heraus! Na mestu. Velikanska ravnica vse naokrog. Visoka, bodeča žica in za njo široki kanal. Nešteto lesenih barak žari v rumenem majskem siju pred nami. Naš novi dom... taborišče smrti! Se višji stolpi, na katerih se svetijo čelade, ki se grozeče pobilskajo v soncu.

Našo nemo družbo raztrgajo. Zadnjikrat se srečam s krvavo objokanimi očmi mlade žene, katere dete ni nič več jokalo...

Razdelijo nas v barake po številkah. Nova rebrasta obleka in papirnata slamarica, ki je po nekaj mesecih le še kup cunj. V ozki sobi barake je že sem Ukrajincev, sestradanih in raztrganih. Ležimo kot sardine na lesenih pragadih.

Tragedija se prične...

že jo tlači v usta trpečemu Ivanu. Zgrudi se in bljuva. Strašno in odvratno. Zdi se mi, da gledam pobesnelo žival, ki ubija nedolžno jagnje. Toda žaba ne gre v notranjost. Jaj, smrtnobeli obraz Ukrajince. Še nekaj zamahov s puškinim kopitom, krvave pene iz ust trpina — in živalsko divjanje, ki ga še nisem doživel, je končano. — V meni je divjalo, srce mi je nemelo v silni grozi, v sencih mi je razbijalo in vrgel bi se bil kot stekel pes na črno, s krvjo oškropljeno človeško žival, če bi ne upal, da bo nekoč drugače.

Vsak dan bučeča glasba in nemško zmagoslavno prodiranje: zjutraj in opoldne. Opoldanski obrok je bil sladak, zabeljen z mesom ljudi. Malo zelenjadne juhe in rečni kruha s salamo. Toda zgoditi se mora tudi to. Ugriznem — in ugriznem v nekaj trdega, roževinastega... Izpljujem. Na dlani pred menoj je delček enega prstov človeške roke... Kljub zevajoči lakoti tega nisem pojedel — vsaj nisem hotel biti med ljudožrci. Toda nihče ne more dejstva zamikati; hranili so nas z mesom naših sotrpinov. Kako je vendar poteptano človeško dostojanstvo!

Tako so se vrstili dogodki, ki so povečali tragedijo trpečih v taborišču

ki in hropeči vzdih — zadnji trzaji mišic — in že je v sobi številka manj...

Pomlad 1945. Ozračje je pretresalo daljne grmenje topov, ki se je vedno bolj bližalo. V taborišče je prihajalo vedno več jetnikov. V nas se je vžgala iskrica upanja, ki je dolgo tiho tlela. Hitlerjevi krvniki so še zadnje dni hoteli streljati nedolžne žrtve.

Toda nič ni zaustavljalo zmagoslavnega pohoda — zmage pravice nad krivico. Zavezniška vojska — osvoboditeljica je med nami. Saj se nas ne morejo otresati, ko jih objemamo in poljublamo.

Vse priganjače, ki so vršili živalsko delo, so takoj postreljali.

Le neki esesovec se je izmaknil in skrnil v neko barako. Našli smo ga po nekaj dneh. Vsi smo mu sodili z gnevom in vračali plačilo za pepel tisočih.

7. maj in pijano zmagoslavje. Svoboda! Rešitelji so med nami. Na naših barakah so zaplapolale zastave 14 držav. Med njimi ponosno živobarvna trobojnica z rdečo zvezdo.

Bel kruh, meso! Ali je sploh mogoče? Jokali smo in v naših solzah je bilo toliko nepopisne sreče, ki je ni lahko izraziti.

In slednjic — dolgo smo te že želeli videti, trpeča domovina, ki si vselej bila z nami!

S cvetjem in zastavicami ovenčani kamion nas je potegnil v naročje nje — dragi in ljubljeni materi Sloveniji!

Fašizem je strl, strašen in ogaben v svojem početju. Deset let je že, odkar smo zadihali svobodo. Ko pomislim na tiste težke dni v Dachau-u, mi je še enkrat trpko pri srcu — in želim, da se vojne grozote nikdar več ne povrnejo.

Vinko Smajs

Z OBČNEGA ZBORA GOSTINSKE ZBORNICE ZA CELJSKI OKRAJ

Kljub napredku je podeželsko gostinstvo še zaostalo

PRESEDNIK IN TAJNIK ZBORNICE ZOPET ZMAGO LIKAR IN IVAN RANČIGAJ

Preteklo soboto je bil v Celju občni zbor Gostinske zbornice za okraj Celje. Poleg delegatov se je zboru udeležilo tudi nekaj gostov in zastopnikov okrajnega ljudskega odbora, Gostinske zbornice v Celju in Turističnega društva. V imenu Republiške gostinske zbornice je občni zbor pozdravil tovariš Janez Jernejčič.

Iz poročila predsednika upravnega odbora tov. Zmaga Likarja povzemamo, da je gostinstvo v okraju v desetih povojnih letih doseglo viden napredek. Lani je pa gostinstvo doseglo napredek prvenstveno v naporih za usposabljanje strokovnega kadra in v tehničnih izboljšavah posameznih gostišč. Promet se je povečal tudi v gostinstvu, deloma zaradi večje iznajdljivosti in boljšega poslovanja, deloma pa na račun zvišanja cen. V primerjavi s predlanskim letom je promet narasel od 404,7 milijona na 423,8 milijona dinarjev.

Podeželske gostilne so še vedno bolj podobne krčmam in vinočem kot gostilnam. Omejile so se v pretežni večini le na točenje alkoholnih pijač, zato ni čudno, da se našemu gostinstvu očita pospeševanje alkoholizma, namesto da bi tudi dalo svoj prispevek v borbi proti alkoholizmu. Podeželske gostilne se bodo morale otresti starih navad. Svojim gostom bodo morale nuditi tudi topli in mrzli jedila ter brezalkoholne pijače. V gostinskih obratih je bilo zapaziti še nekaj negativnih pojavov, in sicer predvsem ta, da ponekod vinjenim gostom še vedno točijo alkoholne pijače ter da ne spoštujejo zapiralnega časa. K tem slabostim pa se je v gostinskem

podjetju Slovan na Vrnskem in v Gostinsivu v Šentjurju pri Celju pridružil gospodarski kriminal. Vsekakor bo še nadalje ena važnih nalog gostinske zbornice, da bo sproti opozarjala pri-

Tajnik Zbornice Ivan Rančigaj

stojne organe na vse nepravilnosti, ki bi se pojavile v gostinskih obratih.

Osemindvajset gostinskih podjetij socialističnega sektorja je lani ostvarilo 56,4% vsega gostinskega prometa v okraju. V Dobrni in Rogoški Slatini je bilo od tega prometa ostvarjeno 53,8%. Kljub temu pa je v primerjavi s predlanskim letom v teh zdraviliških promet padel za 3,2%. Levji delež pri padcu prometa nosi Zdravilišče Rogoška Slatina. Decentralizacija tega zdravilišča je brez dvoma ugodno vplivala na to, da je delavsko samoupravljanje prišlo do večjega izraza. Vendar pa so samostojna in razdrobljena podjetja pri tem pozabila, da za goste pomeni Rogoška Slatina samostojen pojem in niso nastopala organizirano, temveč so med seboj konkurirala v škodo celotnega zdravilišča, tako da se nivo zdravstvenih in gostinskih uslug ni izboljšal. Posledica tega je bila, da se je krog gostov zmanjševal, zlasti inozemskih. Ali ni škoda za izgubljene devize in izgubljen renome Rogoške Slatine?

Lani so začela obratovati tudi gostišča, ki so dana kolektivom v upravljanje. To so bila zasebna gostišča, ki so po uredbi o gostinskih podjetjih in z uredbo o zasebnih gostiščih prešla v socialistični sektor. Namen teh gostišč je vsekakor dvigniti kvaliteto in storilnost tudi teh manjših gostinskih obratov. V okraju je bilo z novim letom 28 državnih gostišč, 3 gostišča družbenih organizacij, 17 zadrudnih gostišč in 174 zasebnih. Izgled zadrudnih gostišč je dokaj boren, le v kmetijski zadrugi Frankolovo in Zreče so posvetili izgledu prostorov in opremlitvi večjo pozornost. Zasebna gostišča so lani ostvarila 33,7 odstotka gostinskega prometa v okraju. Lani je bilo v Konjicah ukinjeno eno zasebno gostišče, v Laškem pa štiri.

Za kriterij obdavčenja zasebnih gostilničarjev je okrajni ljudski odbor (Nadaljevanje na 5. strani)

S konference sindikalnega aktiva v Slovenskih Konjicah

Na zadnji konferenci sindikalnega aktiva v Slov. Konjicah so med drugim obravnavali nadaljnjo gradnjo športnega stadiona. Stadion so pričeli graditi že pred leti poleg letnega kopaljšča. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev pa so z deli morali začasno prenehati. Društvo »Partizani«, ki vsa ta dela vodi, pa je sedaj zbralo nekaj denarja za najbolj nujna strokovna dela, ki jih bo treba plačati. Na tej konferenci pa so sprejeli tudi obveznost, da bodo člani sindikalnih podružnic s prostovoljnimi delom pomagali pri gradnji. Če ne bo kakšnih večjih ovir, bo stadion lahko letošnjo jesen ali prihodnjo pomlad predan svojemu namenu, s čimer bodo konjiški športniki dobili lep prostor za nadaljnji razvoj različnih športnih panog.

Odborniki so v razpravi ugotovili, da podružnice niso bile povsod dovolj aktivne pri sestavljanju tarifnih pravilnikov. Tako je večji del nalog ostalo na tehničnih komisijah, bil pa je celo primer, da je podružnica dobila osnutek šele takrat, ko ga je sprejel delavski svet podjetja. V par primerih so osnutki bili sicer pravočasno razobeseni, toda preden so prišli v potrditev okrajnim komisijam, so bili večidel popolnoma spremenjeni in le malo podobni prvim, o čemer pa delavci niso bili dovolj obveščeni. Seveda tako spreminjanje ni bilo na mestu, če o tem niso dosti vedeli niti sindikalni odborniki. Tudi delavski sveti so ponekod

brez podrobnejše obrazložitve osnutke potrdili, posledice takega dela pa so bile; da so jih okrajne komisije morale zato večkrat zavrnilti. Seveda pa je bilo pri tem tudi vrsto dobrih primerov, kjer so se tako delavski sveti kot sindikalni odborniki trudili, da bi pravilnik bil čim bolj izdelan.

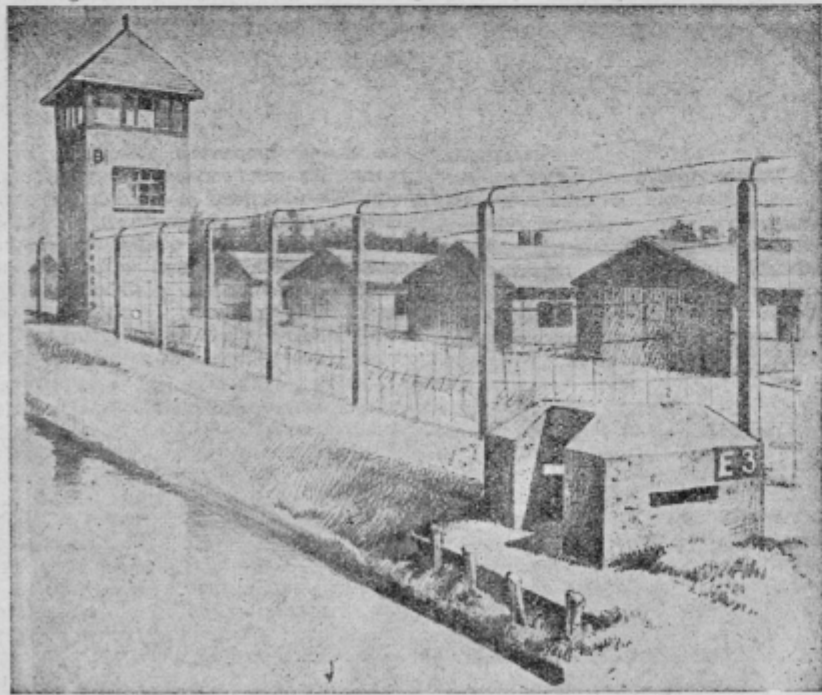
Pri določanju tarifnih postavk na podlagi pravilnika za posamezne delavce pa je bilo tu in tam opaziti, da so le-te bile določene na osnovi simpatij in osebnosti, ne pa po delu in strokovni sposobnosti. Ponekod tolmajočijo nagrajevanje še vedno na podlagi povprečij, ki so bila v veljavi pretekla leta. Na koncu so tudi sklenili, da se bodo v tem mesecu še enkrat sestali in povabili tudi delegate III. kongresa ZSJ, ki jim bodo poročali o njegovem delu in sprejetih sklepih.

L. V.

IZ SLOVENSКИH KONJIC

Pretekli teden je bilo v Slov. Konjicah zasedanje skupščine socialnega zavarovanja, na kateri so obravnavali delo v preteklem letu. Kljub precej dobrim poročilom vodilnih članov in upravnika ni bilo širše razprave, kar delno kaže tudi na to, da se člani premalo poglobljajo v vprašanja iz tega področja. Na zasedanju so bili prisotni tudi nekateri člani iz vodstev sosednjih okoliških podružnic.

L. V.

Zelezna disciplina! Ob štirih zjutraj vstajamo. Doneči, marši zvočnikov se topo odbijajo in le še večajo domotožje, s katerim bi preobračal gore... V vrsti zajtrk: smrdljivo dišeča zelenjadna juha. — Potem na delo... Voda in samo voda ter pičel obrok kruha. Kako težko te prizadene, ko prvič vidiš tovariša, ki se iz onemoglosti zgrudi na tla — in krematorij ga požre. Top in neobčutljiv postaneš za vse psovke, udarce, in za smrt. Le nenavadni prizori vzbudijo v tebi takšen silen srd in željo po maščevanju...

Po dvorišču ob baraki se sprehajajo trije esesovci — stražarji. Nasproti pridrži sobni kolega — Ukrajinec... Velik in upognjen je. Srednji gestapovec se mahoma ustavi in njegov sklep na krastači, ki je priskakala iz zelene trave, je gotov. »Dul! reče ukazujoče Ukrajincu, Frosch fressen! Ukrajinec ga nemo pogleda. S kretinjami esesovec nakaže, kaj poveljuje. Oči Ukrajince so neme in proseče. Toda ne gane se. Gestapov obraz pordeči od jeze. Halo, los, los! kriči. Toda nič! Tedaj neznanško hitro zgrabi z belo rokavico žabo in

smrti. Lesene barake, se praznijo in sproti polnijo.

Mrzla in suha zima leta 1944. Ali sem sploh še človek? Ne, ne smem obstati, sicer me ubijejo, sežgejo. Neizmerna je bila volja in želja, rešiti se kletke in vrniti se v naročje domovine. Bele snežinke tiho in počasi plešejo po zraku. Po dvorišču odmevajo koraki okovanih škornjev in zopet je vse tiho. Zazrem se v obličje nagega mrliča, ki leži na dvorišču. Nekdo mu je slekel obleko, da se zavaruje pred trupnim mrazom, ki reže v kosti... Ne samo eden, še več jih leži, z globoko udrtimi očmi, ki se z belino brezizrazno upirajo v siv dan. Krematorij je že nekaj dni pokvarjen.

Kako se bojim noči! Prihajajo in odhajajo. Stiskamo se kot otroci in ležimo križem kražem. Zaspimo, a kaj je zopet? Zmedeni klici očeta, matere, bratov, Ukrajine... Vem, nekdo je zopet na vrsti. Blede se mu... V baraki ni luči...

Spet blede smrt z dolgo koso, ki bogato žanje. Klici jenjujejo in le še krat-

Razglas

Na podlagi člena 83 Uredbe o dohodnini (Ur. list FLRJ št. 56/53) obveščamo davčne zavezanca iz sektorja obrti in prostih poklicev, da bodo javne seje davčne komisije v času od 16. 5. do 18. 5. 1955 v sejni dvorani LOMO Celje, Gregorčičeva ulica 5 — prtiličje, po naslednjem razporedu:

- 16. 5. 1955 ob 8. uri Krojači in krznarji
- 16. 5. 1955 ob 10. uri čevljarji, sedlarji, torbarji, tapetniki
- 16. 5. 1955 ob 14. uri brivci in frizerji
- 16. 5. 1955 ob 15. uri slikarji in pleskarji
- 16. 5. 1955 ob 16. uri strojni, fino, avto in kolesni mehaniki
- 16. 5. 1955 ob 17. uri realitetna pisarna, kemične čistilnice, dimnikarji, drogerije, fotografi, kopiranje načrtov, konjači, mlinarji, podobarji, pletarji, žagarji in domača obrt
- 17. 5. 1955 ob 8. uri šivilje, pletilje in modistnje
- 17. 5. 1955 ob 8.30 cementinarji, kiparji, tesarji, stavbeniki, pečarji in ognjenotehnik
- 17. 5. 1955 ob 9. uri zlatarji, urarji in optiki
- 17. 5. 1955 ob 10. uri sodavičarji, slaščičarji in peki
- 17. 5. 1955 ob 11. uri avtoprevozniki (osebni in tovorni)
- 17. 5. 1955 ob 14. uri mizarji, kolarji, sodarji, strugarji, ščetarji in avtokaroseristi
- 17. 5. 1955 ob 16. uri električarji, kleparji, ključavničarji, kovači, vozličarji
- 18. 5. 1955 ob 8. uri zobozdravniki, dentisti in zobotehnik
- 18. 5. 1955 ob 9. uri zdravniki
- 18. 5. 1955 ob 10. uri gostilničarji
- 18. 5. 1955 ob 14. uri prevozniki s konji

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE

CELJE

Uprava za dohodke

Ljudski odbor Mestne občine Celje

čestita

svojim meščanom in vsemu delovnemu ljudstvu

k 10-letnici osvoboditve

in jim želi obilo zmag pri graditvi

socializma